

**BATI
AZERBAIJAN
TOPLULUĞU**

GERİ DÖNÜŞ KONSEPTİ

Günümüz Ermenistan topraklarından kovulan
Azerbaycanlıların güvenli, onurlu ve barışçıl bir şekilde
geri dönüşlerinin sağlanmasına ilişkin konsept

Bu konsept 26 Ocak 2023 tarihinde Batı Azerbaycan Topluluğu tarafından onaylanmış ve 14 Mart 2023 tarihinde Birleşmiş Milletler'in temel organları olan Güvenlik Konseyi, Genel Kurul ve Ekonomik ve Sosyal Konsey'in resmi belgesi olarak yayımlanmıştır.

TÜRKÇE

Günümüz Ermenistan topraklarından kovulan
Azerbaycanlıların güvenli, onurlu ve barışçıl bir şekilde geri
dönüşlerinin sağlanmasına ilişkin konsept –

GERİ DÖNÜŞ KONSEPTİ

GERİ DÖNÜŞ KONSEPTİ

1. Giriş

1989 yılında “Azerbaycan Mülteciler Cemiyeti” olarak kurulan ve 2022 yılında “Batı Azerbaycan Topluluğu” adını alan (topluluk) teşkilatın faaliyet alanı, günümüz Ermenistan topraklarından kovulmuş Azerbaycanlıların haklarını korumaktır.

Bu Konsept, bugünkü Ermenistan topraklarından güç uygulamakla sürülen Azerbaycanlıların geri dönüşü için Topluluk tarafından yürütülecek faaliyetlerin amaçlarını, ilkelerini, hazırlık ve uygulama tedbirlerini tanımlamaktadır. Konsept, uluslararası hukuk, ilgili iç hukuk ve tarihi gerçeklere dayalı olup, adalet ve barışın tesisine hizmet etmektedir.

2. Sorunun tanımı

Azerbaycan halkı son iki asırda silahlı çatışmalar, işgal, etnik temizlik, güç kullanarak zorla yerinden etme ve soykırım gibi büyük acılar yaşamıştır. Azerbaycanlıların bir zamanlar mutlak çoğunluğu oluşturduk-

ları günümüz Ermenistan topraklarından tamamen çıkarılması 1991 yılında tamamlandı. Gerçekleştirilen etnik temizlik sonucu bölge şu anda yalnızca Ermenilerin yaşadığı bir yer haline geldi.

Azerbaycanlılara karşı işlenen etnik temizlik, çoğu durumda devlet birimlerinin sistematik faaliyetleri, şiddet, soykırım, katliam ve diğer insanlığa karşı suçlar ve ağır insan hakları ihlalleri yoluyla gerçekleştirilmiştir. Söz konusu süreç 1905-1906, 1918-1921, 1948-1953 ve 1987-1991 yıllarında özellikle şiddetli ve acımasız olmuştur. Bu faaliyetlerin, ayrıca 1918-1921 yıllarında “Ermenistan Cumhuriyeti” ve “Dağlık Ermenistan Cumhuriyeti” olarak adlandırılan oluşumların, Sovyetler Birliği’nin, özellikle Zengezur da dahil olmak üzere Azerbaycanlıların yoğun olarak yaşadığı birçok bölgeyi Ermenistan’a devreden ve Ermenistan’dan yüz bin Azerbaycanlının sınır dışı edilmesine yönelik ırkçı karara imza atan kötü şöhretli SSCB lideri İosif Stalin’in, yanı sıra Ermenistan SSC’nin 1987-

1991 yıllarında gerçekleştirdikleri eylemlerin sonuçları bugün de devam etmektedir.

Ermenistan denen bölgede camiler ve mezarlıklar da dahil olmak üzere Azerbaycanlılara ait tarihi ve kültürel miraslar toplu halde tahrip edilmiş, yer isimleri değiştirilmiş, Azerbaycanlılara karşı sistematik nitelikte olan ırk ayrımcılığı yapılmıştır. Ermenistan'da etnik temizlik ve Azerbaycanlılara karşı işlenen diğer suçlara katılan kişiler ve onların eylemleri devlet düzeyinde takdir edilmektedir.

Bu eşi benzeri görülmemiş adaletsizlik, Ermenistan yönetiminde bir cezasızlık hissi yaratmış ve onları Azerbaycan Cumhuriyeti'nin uluslararası düzeyde tanınan topraklarına karşı iddialarda bulunmaya, güç kullanmaya, askeri işgale, büyük ölçekli etnik temizliğe ve insanlığa karşı diğer suçları işlemeye teşvik etmiştir.

2020 yılında Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Ermenistan'ın askeri saldırı ve işgaline karşı

yürüttüğü meşru müdafaa eylemlerinin zaferle sonuçlanması, adaletin yeniden tesis edilmesi yönünde önemli bir adım olmuş ve iki ülke arasında barış şansını arttırmıştır. Öte yandan, bugünkü Ermenistan topraklarından sürülen Azerbaycanlıların evlerine dönememesi, bu ülkede tek etnik gruptan oluşan devlet yapısının, etnik temizlik ve sistematik ırk ayrımcılığı durumunun devam etmesi büyük bir adaletsizliktir ve bu, kalıcı barışın tesis edilmesinin önünde ciddi bir engel oluşturmaktadır.

3. Hedef, amaçlar ve yaklaşım

Topluluk, son iki yüzyılda Batı Azerbaycanlılara karşı gerçekleştirilen adaletsizliği kabul etmemekte ve bu adaletsizliğin sonuçlarını reddetmektedir. Topluluk, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme, Mültecilerin Statüsüne İlişkin Sözleşme ve diğer önemli uluslararası belgelerde yer alan geri dönüş hakkı temelinde, bugünkü Ermenistan topraklarından sürülen

GERİ DÖNÜŞ KONSEPTİ

Azerbaycanlıların ana vatanlarına geri dönmeleri için gerekli koşulların tesis edilmesini ve geri döndükten sonra onların bireysel ve kolektif haklarının sağlanmasını ana hedefi olarak belirtir. Konsept kapsamında gerçekleştirilen faaliyetlerin temel amaç ve ilkeleri aşağıda belirtilmiştir:

- Bugünkü Ermenistan topraklarından sürülmüş Azerbaycanlıların gönüllü olarak, güvenlik ve onurlu bir şekilde ana vatanlarına dönebilmeleri için, uygun doğrulama ve garanti mekanizmalarına sahip, yasal olarak bağlayıcı bir uluslararası anlaşmanın sağlanması;

- Geri dönüş sürecinin uygun güvenlik, insani ve sosyo-ekonomik yardım programlarıyla desteklenmesinin sağlanması;

- Geri dönen nüfusun tekrar sınır dışı edilmesini, ayrımcılığa uğramasını veya zarar görmesini önlemek amacıyla uluslararası gözlem, hesap verebilirlik, güvenlik, müdahale ve diğer gerekli faaliyetlerin oluşturulması;

- Uluslararası kontrol altında restorasyon ve uzlaşma önlemlerinin uygulanması yoluyla zamanla geri dönen insanların sürdürülebilir rehabilitasyonunun ve yeniden entegrasyonunun sağlanması.

Topluluk, on yıllardır Batı Azerbaycanlıların meşru temsilcisi olarak geri dönüş sürecinde aktif rol oynayacak, ilgili devletler ve uluslararası kuruluşlarla ilgili taraf olarak diyalog ve işbirliği yapmak ve onlar tarafından meşru bir muhatap olarak tanınmak için çaba sarf edecektir.

Batılı Azerbaycanlıların kendilerine uzun süredir sahip çıkan Azerbaycan ile özel bağları dikkate alınmalı ve ana vatanlarına geri döndükten sonra Azerbaycan Cumhuriyeti ile engelsiz iletişimine imkân yaratılmalıdır.

Geri dönüş süreci, Batı Azerbaycanlıların sürülmeden önceki yerleşim düzenini yeniden sağlamalıdır. Sürgün edilen Azerbaycanlıların ata yurtlarına

geri döndüklerinde çeşitli bahanelerle ve hukuki oyunlarla perakende dağıtılması çabaları, ırkçılığın bir biçimi ve yeniden entegrasyonu engelleyen zararlı bir yaklaşım olarak reddedilecektir. Bu ilkedен sapma ancak ilgili kişilerin özgür iradesi ve rızasıyla mümkündür.

Sürülen kişinin geri dönme kararı gönüllü olmalı ve bu kararı alabilmesi için ona hakları ve olanakları konusunda kapsamlı bilgi verilmelidir. İlgili hakka sahip bir kişinin, ancak onurlu ve güvenli bir şekilde memleketine dönmesinin mümkünlüğüne, dönüş süreci boyunca ve sonrasında hayatını yeniden kurması için kendisine uygun güvencelerin ve yeterli kaynakların sağlanacağına, tarihi vatanında bireysel ve kolektif haklarının güvence altına alınacağına emin olduktan sonra geri dönme kararı alabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Geri dönüş sürecinde kadınların, çocukların ve toplumsal açıdan hassas grupların çıkarları temel öncelik olarak dikkate

alınacak ve “Kadınlar, Barış ve Güvenlik” yaklaşımı da dahil olmak üzere bu alanda uluslararası kabul görmüş ilerici kavram ve standartlar geri dönüş sürecinde öncü rol üstlenecektir.

Topluluk, son iki asırdır Ermeni ve Azerbaycan halkları arasında derin bir ayrışmanın yaşandığını ve Ermenistan’ın uluslararası hukuka aykırı eylemleri sonucunda halihazırda önemli sayıda insanın güvenlik sorunları yaşadığını anlıyor ve ortaya çıkan tüm siyasi, güvenlik, hukuki, sosyal ve insani sorunların sorumluluğunun Ermenistan’a ait olduğunu düşünüyor. Topluluk, güvenlik sorunlarının barışçıl çözümü için insani aciliyeti objektif bir ölçüt olarak kabul etmekle beraber, kalıcı barışın tesisi sürecinde adaletsizliğin ve hak ihlallerinin uzun süre ele alınmamasını, uluslararası dikkatin çekilmesinde temel bir ölçüt olarak değerlendirmektedir.

Yani, hukuk ihlali ve adaletsizlik ne kadar uzun süre

GERİ DÖNÜŞ KONSEPTİ

çözünsüz kalırsa, cezasızlık duygusu o kadar güçlenir ve yapılan adaletsizlik daha da büyür. Bu da fait accompli (oldu bittiye getirme) ve adaletsizliği daha büyük adaletsizlik yapmakla unutturmak gibi insanlık dışı, zararlı ve tehlikeli taktikleri teşvik etmektedir. Bu hususta Topluluk, büyük haksızlığa uğrayan Batı Azerbaycanlıların haklarının yeniden sağlanması konusunun bölgesel güvenlik ve Ermenistan ile Azerbaycan arasındaki ilişkilerin yeniden tesis edilmesi bağlamında en öncelikli konu olduğunu düşünmektedir.

4. Planlama ve uygulamanın temel konuları

Topluluk, geri dönüş hakkının uluslararası hukukun ve insan haklarının önemli ilkesi olduğunu kabul etmekle birlikte, sürecin kolay olmayacağını da farkındadır. Topluluk, geri dönüş hakkının hayata geçirilmesinin önündeki en büyük engelin Ermenistan'ın direnişi olacağını öngörmektedir. Ek olarak, geri dönüş süreci önem-

li hukuki sorunların çözümünü, güvenlik unsurunu ve büyük miktarda kaynağın elde edilmesini içermektedir. Tüm bu zorlukların aşılması Azerbaycan ve Ermenistan'ın yanı sıra uluslararası toplumun da desteğini gerektirmektedir.

Topluluk, geri dönüş sürecinin tüm aşamalarında merkezi bir rol oynayacak ve geri dönüş tamamlandıktan sonra da faaliyetlerine devam edecektir.

Kavramsal olarak, Topluluğun geri dönüşle ilgili temel konulardaki pozisyonu aşağıdaki gibidir:

4.1. Uluslararası yasal çerçeve ve garanti

İlk hedef, Azerbaycan halkının bugünkü Ermenistan topraklarından sürülmesini eşi benzeri görülmemiş bir adaletsizlik olarak uluslararası toplumun gündemine yerleştirmek, bu durumun devamının uluslararası barış ve güvenliğe bir tehdit olarak kabul edilmesini başarmak ve kalıcı barış ve adaletin tesis edilmesi için, Azer-

baycanlıların geri dönüş hakkını güvence altına alan uygun bir doğrulama ve garanti mekanizması içeren yasal olarak bağlayıcı karar ve anlaşmalara varmaktır. Bu amaçla Topluluk, Azerbaycan ve Ermenistan arasında imzalanacak barış anlaşmasında Ermenistan'ın Batı Azerbaycan'dan sürülen Azerbaycanlıların ana vatanlarına dönmeleri için gerekli koşulları yaratma yükümlülüğünün yer almasını sağlamaya çalışacaktır.

Topluluk, geri dönüşle ilişkin uluslararası hukuki çerçeveyi oluşturmak amacıyla Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti, Ermenistan Cumhuriyeti Hükümeti, BM Güvenlik Konseyi daimi üyeleri, bölge ülkeleri ve diğer ilgili devletler ve teşkilatlarla temaslara başlayacaktır.

4.2. Topluluk üyelerinin belirlenmesi ve sayımı

Günümüz Ermenistan topraklarından sürülen tüm Azerbaycanlılar ve onların soyundan gelenler ana vatanlarına dönme hakkına sahiptir. Topluluk, Azerbaycan Cumhuriyeti'nin ve

Batı Azerbaycanlıların yaşadığı diğer ülkelerin nüfus kayıt kurumlarının katılımıyla ve uygun uluslararası metodoloji temelinde Topluluk üyelerinin nüfus sayımını gerçekleştirecektir. Böyle bir nüfus sayımının etkili araçlarından birinin ilgili kişilerin kendilerini takdim etmeleri olduğu göz önünde bulundurularak, onları bu adımı atmaya teşvik etmek için kendi ülkelerinden sürülmelerinin yasaların ağır bir ihlâli olduğunun anlatıldığı geniş bir bilgilendirme kampanyası yürütülecek ve kamuoyuna güvenli ve onurlu geri dönüş yaklaşımının özü açıklanacaktır.

4.3. Geri dönüş planının hazırlanması

Topluluk, geri dönüş sürecinin düzenli ve etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamak üzere uygun bir uluslararası uygulama ortağı bulmaya çalışacaktır. Bu ortağın BM Mülteciler Yüksek Komiserliği olması tercih edilmektedir. Topluluk, uluslararası uygulama ortağı ile birlikte, uygulanabilir uluslararası standartlara dayalı olarak

GERİ DÖNÜŞ KONSEPTİ

ve Azerbaycan ve Ermenistan Hükümetleri ile temas halinde ayrıntılı bir geri dönüş planı geliştirecektir. Geri dönüş planı, gerekli adım ve kaynakları, kesin zaman dilimini belirtmekle sürecin aşamalarını ve yönlerini tanımlamalıdır.

4.4. Ermenistan'ın hukuki çerçevesine yaklaşım

Batı Azerbaycanlılar, “Ermenistan Cumhuriyeti” adlı siyasi-hukuki varlığın fiilen kontrol ettiği topraklardan zorla kovuldukları için bu devletin oluşumuna, anayasal çerçevesine, ulusal ve hukuki karakterinin oluşumu sürecine katkı yapma olanağından mahrum bırakıldılar.

Toplum, Ermenistan Cumhuriyeti'nin Birleşmiş Milletler (BM) üyesi olduğunun ve diğer devletlerin çoğunluğu tarafından tanındığının bilincindedir ve Ermenistan Cumhuriyeti'ni siyasal ve hukuki bir gerçeklik olarak görmektedir. Ermenistan'ın BM Şartı da dahil olmak üzere ilgili uluslararası hukuki belgelere taraf olması, topraklarından kovulan Azerbaycanlı-

ların evlerine güvenli ve onurlu bir şekilde barışçıl bir şekilde geri dönmeleri için gerekli koşulların yaratılması da dahil olmakla, onların haklarının iadesi ve korunması alanında bu ülkeye belirli yükümlülükler yüklemektedir. Topluluk, Batı Azerbaycanlıların Ermenistan hukuk sistemi ile ve onun içinde bireysel ve kolektif olarak gerçekleştirebilecekleri olası faaliyetleri pratik bir mesele olarak görmekte ve bunun ülke topraklarında Azerbaycanlılara karşı işlenen herhangi bir adaletsizliğin ve hukuka aykırı eylemin kabulü, onların meşru çıkarlarından vazgeçilmesi şeklinde yorumlanmasını ve kabul edilmesini reddetmektedir.

Ermenistan Cumhuriyeti ulusal yasal çerçevesini Azerbaycanlı toplumu için erişilebilir kılmalı, Azerbaycanlılara eşit haklar sağlamalı, onların anadillerinde eğitim almaları ve yasama, yürütme ve yargı organlarında Azerbaycan dilini kullanmaları için fırsatlar yaratmalı ve Azerbaycanlıların haklarının tam olarak korunmasını

sağlamak amacıyla mevzuatını geliştirmek için ilgili uluslararası kuruluşların yasal danışma, izleme ve kontrol mekanizmaları çerçevesinde toplumla yapıcı bir diyalog başlatmalıdır.

Her hâlükârda, Batı Azerbaycan'dan sürülen Azerbaycanlılar kendi vatanlarında yaşama hakkına sahiptir; bu hak ebedi, dokunulmaz, mutlak ve belirleyicidir. Ermenistan'ın kimlik, mülkiyet ve diğer hakları kanıtlayan belgeleri sunması bu hakkı yaratmaz ve bunların sunulmaması da bu hakkı ortadan kaldırmaz. Bu tür belgelerin düzenlenmesi sadece resmi ve teknik bir meseledir, ancak şu anda ilgili toprakların kontrolünü elinde bulunduran Ermenistan Cumhuriyeti'nin kayıtsız şartsız yerine getirmesi gereken bir yükümlülük teşkil etmektedir.

4.5. Güvenliğin sağlanması

Ermenistan Hükümeti tarafından Azerbaycanlı nüfusa karşı etnik temelde uygulanan geniş ölçekli ve sistematik şiddet

nedeniyle, Topluluk bu devlete güvenlik konularında itimat etmemektedir ve bu nedenle Batı Azerbaycanlıların güvendiği ülkelerden uluslararası bir güvenlik misyonunun uygun yetki ile geri dönüş bölgelerinde konuşlandırılmasını gerekli görmektedir.

Uluslararası misyonun yetki ve kabiliyetleri güvenlik durumuna bağlı olacaktır. Tehdit değerlendirilmesinin, Topluluğun sahip olmadığı bilgi toplama ve analiz olanakları gerektirdiği göz önüne alındığında, Topluluk bu konuda Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümetinin yardımına ümit etmektedir. Topluluk, bu konuyu Azerbaycan Hükümeti'nin oluşturabileceği tehditlerin bir değerlendirmesine dayandıracaktır.

Misyon geri dönüşten önce konuşlandırılmalı, ilgili bölgelerin kontrolünü ele almalı, sivil-askeri irtibat, polis ve sivil idare yetkilerine sahip olmalı ve Topluluğun gerekli gördüğü süre boyunca faaliyet göstermelidir.

GERİ DÖNÜŞ KONSEPTİ

Topluluk, uluslararası güvenlik misyonunun görev alanının şekillendirilmesi ve yönetilmesine ilişkin formatda ilgili taraf olarak temsil edilmelidir.

Kolluk kuvvetleri ve adliye konularında uygun ölçüde katılımın bir ön koşul olduğu göz önüne alındığında, Azerbaycanlıların yerel güvenlik güçleri oluşturmalarına ve mahkemelerde rol almalarına izin verilmelidir.

4.6. Mülkiyet konuları

Ermenistan Hükümeti, Azerbaycanlılara karşı işlenen tüm ihlallerin yanı sıra mülkiyet hakları ihlallerinin de sonuçlarını ortadan kaldırmakla sorumludur. Ermenistan Hükümeti, Azerbaycanlılara ait mülklerin ve ortak arazilerin iadesini sağlamalı, ayrıca mülklere verilen zararları ve mülklerin kullanımının engellenmesi nedeniyle ortaya çıkan kayıplara göre tazminat ödemelidir. Ermenistan Hükümeti, Azerbaycanlıların mülkiyet haklarının iadesi ile ilgili tüm masrafları

ödemeli ve diğer gerekli tedbirleri almalıdır.

4.7. Yeniden entegrasyon ve rehabilitasyon

Geri dönen Azerbaycanlılar, ilk zamanlarda insani yardıma, ardından da uzun vadeli sosyal ve ekonomik kalkınma için yeniden entegrasyon ve rehabilitasyon programına ve yardımlara ihtiyaç duyacaklardır. Topluluk, bu alanda ilgili programların uygulanması için uluslararası kuruluşların ve bağışçıların kilit ortağı olmakta kararlıdır.

Yeniden entegrasyon ve rehabilitasyon tedbirlerinin başarısı için yerleşim yerlerindeki sosyal bağlar ve dinamikler kritik öneme sahiptir. Deneyimler, sürülme öncesi yerleşim düzeninin korunmasının sosyal bağların yeniden kurulmasını ve dolayısıyla yeniden entegrasyon ve rehabilitasyonu kolaylaştırdığını göstermiştir. Bu bağlamda, sürülmeden önceki yerleşim düzeninin korunması sadece bir insan hakları gerekliliği değil, aynı zamanda başa-

rılı bir yeniden entegrasyon ve rehabilitasyon için de ön koşuldur.

4.8. Kültürel mirasın restorasyonu ve korunması

Topluluk, BM uzman kuruluşlarının katılımıyla, zarar görmüş ve tahrip edilmiş kültürel miras alanlarının bir listesinin hazırlanması da dahil olmak üzere, Ermenistan topraklarındaki Azerbaycanlılara ait kültürel mirasın durumunu değerlendirmek ve Ermenistan Hükümeti'nin onları restore etme ve koruma yükümlülüklerini yerine getirmesini sağlamak için çaba gösterecektir.

4.9. Etnik gruplar arası uzlaşma

Batı Azerbaycanlılara karşı büyük bir haksızlık yapılmıştır. Bu haksızlık etnik temizlikle sınırlı değildir. Batı Azerbaycanlıların evlerine başka yerlerden insanlar yerleştirilmiştir. Topluluk, bu acı geçmişi tarihi hafızasında tutmakla beraber, barış ve kalkınmayı sağlamanın yolunun uzlaşmadan geçtiğinin far-

kındadır. Batı Azerbaycanlılar, başka ülkelerden onların vatanlarına yerleştirilen Ermenilerle barış içinde ve yan yana yaşamaya hazırdır. Topluluk, uzlaşmanın sağlanmasının zaman alacağını ve karmaşık olacağını düşünmektedir. Topluluk, insan haklarına saygı, hukukun üstünlüğü ve çifte standartların ortadan kaldırılmasını barışa ulaşmanın temel araçları olarak görmektedir. Bu bağlamda Topluluk, Ermenistan'ın Azerbaycanlılara karşı nefret ve ayrımcılık tohumları eken politika ve uygulamalarına son vermesini, Azerbaycanlılara karşı suç işleyenleri adalet önüne çıkarmasını, bu kişilerin takdir edilmesine derhal son vermesini, ayrıca Azerbaycanlılara karşı işlenen suçlara karışan askeri ve siyasi şahsiyetler ile teröristlere ait anıtların yıkılmasına ve yer isimlerinde yapılan değişiklikleri kaldırmasını sağlamaya çalışacaktır.

4.10. Topluluğun uzun vadeli sosyal faaliyetleri

Topluluk, misyonunun yal-

GERİ DÖNÜŞ KONSEPTİ

nızca geri dönüş meselesiyle sınırlı olmadığına inanıyor. Topluluk, Azerbaycanlıların vatanlarına dönmesinden sonra da bir örgüt olarak faaliyetlerini sürdürmeyi, orada yaşayan Azerbaycanlıların çıkarlarını, haklarını, kalkınmasını ve güvenliğini sağlamak için örgütlü çabalarını sürdürmeyi, bu hedef doğrultusunda Azerbaycan Cumhuriyeti, yabancı devletler ve uluslararası örgütler, ayrıca Ermenistan hükümeti ve Ermenistan kamuoyu ile diyalog ve etkileşimi sürdürmeyi amaçlamaktadır.

5. Nihai hükümler

Topluluk bu konseptin gerçekleştirilmesi için aktif ve ilgili çalışacak ve bu amaçla yasal çerçeve dahilinde kaynak elde etmek için çaba gösterecektir. Topluluk, durumdaki olası değişikliklere bağlı olarak konseptte değişiklik yapabilir.

BATI
AZERBAIJAN
TOPLULUĞU

westaz.org

qerbiazərbaycan.com

Qərbi Azərbaycan İcması

Western Azerbaijan İcması

Qərbi Azərbaycan TV

qerbiazetv

qaiicması

AZ1008, Bakı şəhəri,
Mirzə Qədim İrəvani küç., 9

(+99412) 496 2547 / 48

info@westaz.org

GERİ DÖNÜŞ KONSEPTİ

Günümüz Ermenistan topraklarından kovulan Azerbaycanlıların güvenli, onurlu ve barışçıl bir şekilde geri dönüşlerinin sağlanmasına ilişkin konsept

